

AN-HA-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NG DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoue - Cantho
Directeur Politique TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

3583

DỠ-VĂN-Y
QUẢN-LÝ

Giá bán nhật trình AN-HA
Trọn năm.....5400
Sáu tháng.....3 00
Giá bán riêng nhật trình L'APPEL
Trọn năm.....6400
Sáu tháng.....4 00
Giá bán chung hai bản
Trọn năm.....10400
Sáu tháng.....6 00

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BỐT

Về việc mua bán hay là mua nhật-trình hay là gửi bài đăng báo xin đề thơ cho M. ĐỠ-VĂN-Y quản-lý
Lúc mua báo xin các ngài chiếu cố, gửi số tiền luôn, bốn-quán lấy làm thăm cảm.

Luận về hôn nhân

(Tiếp theo)

Bốn phần của đời sống

Luật đạo thì Đảng Tạo hóa buộc chúng ta hôn nhân chúng ta với vợ và vợ ở với chồng cũng như nhau, chẳng phân biệt chúng ta hơn vợ, con vợ nhiều hơn chồng đâu, nhưng mà xưa ta xem coi cho kỹ thì thấy sự thể thường bỏ buộc người đôn bà nhiều hơn người đôn ông. Như cái câu: "trai nam thể bầy thỏ, gái chính chứng một chồng" đó thì cũng đủ thấy cho người đôn ông xưa ta dạng thông thả nhiều hơn người đôn bà. Ấy bởi đâu mà người đôn ông xưa ta dạng sự rộng rãi hơn người đôn bà như vậy? Tưởng cho có khi người xưa ta, một là đã nói truyền tục lệ của người Tàu vì người Tàu có tục nhiều vợ thế ấy, hai là người xưa ta chẳng dạng nhiều người cô đạo, nhất là thuộc cựu trào thì còn ít lắm nên một ngày cũng ngàn triệu mấy dâu hỏi thủa nào quá lâu, chớ kể có đạo thì ai ai cũng biết cho rằng: hệ nữ nhất phu thì nam cũng phải nhất phụ, vậy mới là công bình và mới là bằng an trong gia đạo.

Thề thì ngoài ra những phận sự chung của chúng vợ mà tôi giải luận trong mấy kỳ trước thì người nữ phải còn nói giữ bổn phận riêng của mình theo việc đời và việc đạo nhật-nhiệm hơn nữa thì mới dạng. Nghĩ vậy thì lấy làm thâm thương cho cái thân phận đôn bà của chị em cả thảy. Tuy đã biết vậy mà chị em vưng giữ theo thì mới là quý trọng, chớ chẳng khá nên so sánh với đôn ông làm chi để mặt tình họ lên biến mà sửa sang thói lệ tình đời của họ cho ra cái xứng.

Vậy sách có chữ rằng: "nữ tử tu qui". Làm thân con gái phải đi theo chồng. Bổn phận chị em là giữ phải theo chồng phải lấy cùng chồng, nặng nua cùng chịu, nặng nòng cùng cam. Sách thánh kinh lên giáo có lời Đảng Tạo hóa phán cùng người nữ rằng: "Mấy sẽ phải chịu lấy chồng mấy, và chồng mấy sẽ làm chủ mấy. (Tu sera sous la puissance de ton mari, et lui te domiera.)"

Lại cũng có lời chúa phán rằng: "Những người đôn bà có chồng, thì phải chịu lấy chồng như chịu lấy Chúa vậy; vì chưng Người chẳng ưa sự hôn hạo nghịch đảng, yêu sự hòa thuận mà thôi." Nên hệ mỗi khi vợ dể-dưới chồng, hay là ghen ghét hôn-hạo làm cực cho chồng, cùng mọi khi làm cho chồng xung gan đức lạc cái lấy, chưởi rủa lộng ngôn, thì cũng mắc tội phạm đôn-Ông. Lại người vợ cũng mắc

tội, mọi khi chẳng chịu lấy chồng sửa tính nết xấu mình, khi chẳng thuận hòa theo ý chồng mà lo việc trong gia sự, theo ý riêng mình trái ý chồng, này là theo ý riêng mà mua bán vật gì đại sự trái ý chồng, hoặc là hao phí của cải mà sắm cho mình những đồ quá phẩm, cùng khi nguội lạnh trẻ nãi việc thờ phượng Đ. C. T. nên gương xấu cho chúng bồ đảng nhơn đức; mỗi khi lỗi việc bổn phận mình, thì là lỗi luật của Đảng Tạo-hóa và đáng cho Người giận ghét.

Ấy theo đạo thì luật buộc chị em thân phận đôn bà như vậy còn theo cuộc đời thường tình thì chị em cũng còn nhiều điều phải nên cần giữ nữa.

Như chị em mà gặp được một người chồng hiền lương tử tế, cha mẹ chồng, anh em, chị em bên chồng cả thảy là người hiền lành trên thuận dưới hòa, có thứ tự lớp lang, yêu thương nhau tình đồng thiết nghĩa, như vậy là đều rất đại phúc cho chị em, rất dể cho chị em cư xử phận sự mình, vì chị em dạng bằng an, trong lòng khỏi có dều dằng cay khức móc và lại trước mặt chị em đã có một cái gương lành cho chị em bắt chước. Thề mà có khi lại thầy có người lại lấy ơn phước ấy mà làm ra dều tới bại, lằng-nghịch dể-dưới chồng và bên chồng; thật là sung sướng thì sanh tẻ là làm vậy. Ấy đó xin chị em liệu toan dể-dặt phận sự của mình kéo phải như thế ấy, mà chị em còn phải lo lắng cần thận mọi dều cho xứng đáng nhiều hơn nữa thì mới là phải lẽ cho.

Sự phước như vậy thì trong mười chưa chắc dạng một mà phần-chàng may cho chị em thì nhiều hơn. Mà dẫu thế nào thì xin chị em cũng nịnh nhục bằng lòng mà ứng chịu, chớ nên tháo-trúc. Có lời than rằng: Mười hai bèn nước đục trong, biết đâu may rủi dạng hồng dựa thân. Rồi may, may ruồi một lần, đục trong phải chịu khó phần tháo lui. Chàng qua sỏ phận ở trời, dể ai tiếm đục trong thói lãnh đi. Kể ra nhiều nỗi thương ối, thân phận người nữ vô hối dằng cay.

Mấy lời than đây là ý ước ao muốn cho chị em biết sỏ phận mình như vậy mà phải chuyên cần phận sự hiền lành của chị em đối dãi với chồng và bên chồng, phải kính yêu cha mẹ chồng, phải thương mến anh em chị em chồng mình cũng như bên mình vậy. Phải ăn ở hiền từ, khiêm-nhượng,

chịu lấy như lời Đ. C. T. dạy vậy, giữ làm vậy dẫu có mọi việc dừ cũng sẽ trở nên lành, và cũng thiên hữu nhân chăng khi cơ dể cho việc lành của chúng ta ra mà ra lòng công vô ích đâu. Xưa sẽ làm cho bên chồng của chị em sẽ thay lòng dời trí, phải xiên lọng về việc bổn phận hiền lành của chị em làm dể chớ chẳng không dẫu.

Sự cần nhất là chị em phải giữ tính ngái với chồng luôn luôn, dẫu có lên giận chín x mười giáng đi nữa thì cũng chẳng nên xao lãng lo ra dằng trái dể dể nhau, lại còn phải giữ nề-nếp nghiêm chỉnh hơn chớ chẳng phải ra trong cơn giận dừ làm vậy mà làm ra tướng bĩ-sĩ, muốn đi đâu thì đi, muốn ở đâu thì ở mà làm cho chúng mình phải nghĩ nang mình về dằng trái ấy mà bắt hỏa lời định thì việc đời cho vợ chồng càng thêm nhiều hơn nữa. Xin chị em nhớ cái câu nói: "Gái chính chứng một chồng" đó mà chị em giữ gìn xa lánh những diều nhơn-dâm làm cho vợ chồng xào-xáo nhau mà sanh ra dều dể bỏ là dều rất buồn rất gớm ghê. Đó là tiếng của người đời này mà người ta còn muốn cho chị em trình tiết thể ấy, huân là tiếng rang-he của Đảng Tạo-hóa, nên chị em là người giáo-hữu thì chị em sẽ rõ biết người nghiêm cần cho chị em là thế nào.

Muốn dạng tròn phận sự ở với chồng thì không chỉ cho bằng chị em mến thương người chồng của chị em, mến thương là mến thương trong tình nghĩa chúa, đã kết hiệp vợ chồng cho mình vì sự yêu thương nhau trong dều kính sợ Đ. C. T. thì mới là bền vững, chớ yêu thương nhau theo tình tự dục thì phải hư phải rã, vì yêu thương làm vậy là theo tình xác thịt, chẳng có ơn nghĩa chúa thì khó mà bền vững dạng. Nhờ sự thương yêu nhau như vậy mà nhiều khi vợ chịu nhọc nhằn khổ sở với chồng thế nào thì cũng không phàn nàn ren siết chỉ hết, nào là chịu cực khổ với mẹ chồng dộc hiềm, nào là chịu cay đắng với anh em chị em bên chồng, làm dể gây gao gay khổ. Tuy vậy mà hệ người lãnh thì mọi việc trước dẫu có dừ thì chẳng bao lâu, sau cũng trở lại lành, vì hoàng thiên bất phụ thiện tâm nhơn, trời dẫu có phụ người lãnh là làm vậy.

Viết đến đây tôi nhớ một truyện này trong sách thánh-giáo yêu lý tam giáo (Catechisme explicite) nói về những người phụ nữ thất lạc có nghĩa với chồng quá thể nên xin thuật sơ lược ít hàng cho chị em xem chơi cho tiêu-khuyến. Trong một lúc kia, Hoàng đế

Văn uyển

Nhìn linh sàng tự thân

Bao giờ nghĩa nặng trả cho xong
Nghĩ đến tình thâm nợ ân bằng
Ấy này giọt sầu lòng chanh tương
Bưng khuôn mặt thấm đượm buồn trông
Trước bàn sừng sừng ba nhạn cảm
Sau án lờ mờ một thép chong
Độc giữ trọn niềm công như bộ
Công sanh chàng nhớ sanh trời đồng

LONG-VẠCH-TUỶ

Cảm hoài (mượn vận trên)

Tơ duyên chữ biết lạc nào xong
Cải đốn tình riêng gần gương hồng
Rừng rộng lẽ bầy chim kêu dợi
Sông dài lạc bạn cá nhìn trông
Nam canh tràn trọc năm canh thôn
Một giắt mơ màng một giắt chong
Đoạt cảnh vội xem trời một góc
Cõi dòng gương lộ ánh soi đồng

LONG (LÊ THANH)

Trông mong (vận trên)

Như nguyện buổi trần phù giết xong
Đành theo tiên đạo chôn non bông
Tranh danh thế sự mờ cầu trong
Đoạt lợi phiên ba nhưng hết trong

Dực-quốc Conrad III vậy ông công tước Wolf tại đền Weinsberg. Ông công tước chồng cự cùng đã lâu ngày mà thế lực đã cùng hết rồi, Hoàng-đế Conrad định quyết thiêu đốt và dỏ máu hết mọi người trong thành dạng rừ hơn. Quân lính trong thành đã hết lương phạn và vật thực thì xin nạp thành cầu hòa. Hoàng-đế Conrad chẳng khản cho cầu hòa; Người ra lệnh nội trong thành cả thầy bá tánh dều phải dền pháp bình mà chịu dưới lưỡi gươm vô tình hạ sát. Nhưng còn một sự cảm tình mà người ban ơn cho những người phụ nữ dạng tha, khỏi chết và bảo mầy người phụ nữ phải ra khỏi thành và cũng dặng phép đem theo những vật quý báu hơn hết của mình nữa. Tức thì bá quốc công Wolf liền kê vai công chúng mình là ông Wolf mà ra thành, mầy người đôn bà kia cũng dều bắt chước mà làm theo như vậy. Người ta mở cửa thành ra thì những người phụ nữ này dều công chúng mà chạy nhón trước đoàn binh-nghịch. Thầy bị cảnh ấy thì làm cho Hoàng-đế Conrad động lòng mà liền ban ơn tha thứ hết những người đôn ông khỏi chết. Kể từ ấy về sau Hoàng-đế Conrad gả nghĩa với ông công tước Wolf một cách rất nên thân thiết.

Ấy đó người phụ nữ xưa ta cũng nên soi gương bắt chước và sự dỏ mà coi; bổn phận chị em phải dỏi dãi với chồng nhất nhệm là đường nào.

(Sẽ tiếp)

F. Bùi-công-Hợi

Mây bạch vân du nào nhọc sức
Trăng thanh vậy bạn khôi dền chong
Giàu sang chỉ bằng trường sanh pháp
Luyện đất thân-y quả triệu đồng
LÃO-SƠN-ĐƯƠNG

Tự thuật

Nghị cuộc đời nào biết thủa xong
Lãnh định vì bởi chữ tan hồng
Xử ta dẫu được dều thanh bạch
Đốt khách hời còn nổi dục trong,
Sẽ cảnh dủ dười còn sợ bầy
Nhân nanh mùa vút ngại rào chong
Côi trần sao khôi bình lem luot
Một tâm lòng son sánh tở đồng
VƯƠNG-GIA (Sổ-tràng)

"Hồ Hoàn-Kiểm"

Ở giữa châu-thành Hà-nội có một cái hồ phong-cảnh xinh đẹp tên là hồ "Hoàn-Kiểm" có nhiều người không hiểu rõ sự tích cái hồ này, thường hay bày chuyện nói hoang đường không trúng vào dẫu tất cả.

Tục truyền lại sự tích hồ này như vậy: Thuở xưa vua Lê-Lợi (sau kêu là Lê-thái-Tổ) lúc ngài chưa tức vị làm vua, ngài có người bạn thiết ở trại Sơn-sách huyện Cổ-lôi tên là Lê-Thần làm nghề chài-lưới. Có một đêm kia Lê-Thần đi đánh cá leo lên được một vật sáng rõ như bó đuốc, dài độ chừng ba thước, Lê-Thần xem kỹ lại là một khúc sắt, anh ta cho là vật kỳ-quái bèn liền xuống nước. Một lát anh ta chài mãi cũng không có con cá nào, lại cũng kéo vật đó lên một lần nữa. Lần này anh ta không bỏ, bèn lấy đem về dể sau xô nhà lại không có ý trân-trọng gì đến vật ấy cả.

Một hôm kia, Lê-Lợi đến nhà chơi, Lê-Thần bèn thuật chuyện mình chài được vật quái ấy cho Lê-Lợi nghe và nói mình không biết dùng vật ấy làm gì, nãi cho Lê-Lợi đem về, nếu có dùng vào dẫu thì dùng lấy. Lê-Lợi đem về mãi ra bèn thấy một bèn có dể 4 chữ Thuận-thiên Lê-Lợi và một bèn như thi dể: "Thành hồ kiểm của dấng Thượng-đế ban cho dể dẹp giặc yên dân". Lê-Lợi thấy vậy rất mừng bèn đem cất kín đi một chỗ dể chờ cơ hội ra thế nào cho biết.

Cách 2 năm sau, nhằm ngày rằm tháng giêng lúc giờ dần, Lê-Lợi lại cày đất được một cái công chúng bằng đồng đen dài 5 thước, dể ngang 1 tất 5 phân, dể dày 1 phân, bèn đem về nhà lấy lưới grom trước ra dứng giữa trời ngược mặt lên vái rằng: "Nước Trời dặng xim chiến nước Nam tôi làm cho dân chúng lầm than khổ sở, tôi là Lê-Lợi có chỉ bảo thủ cho Tô-quốc tôi, nếu Hoàng-thiên có lòng giúp nước Nam tôi cho tôi ra sức cứu vớt sanh linh, thì xin cho lưới grom này cam vào công đồng kia cho vừa-vận". Vái xong, đoạn đem lưới grom cam vào công đồng quả nhiên chắc-cứng như nêm dẫu cho dồng đinh cũng không bồng, cam grom chêm vào lấy vào thành, lưới càng gì cũng không lay không rung! Lê-Lợi cả mừng bèn khôi nghĩa tu bình, dứng lưới grom của trời cho mà cứ dể đại sự ra cư chiến công tướng nhà Minh (Trung-quốc).

Nhờ lưới grom thần này ngài dẹp giặc nhà Minh, chẳng bao lâu khôi phục nước Nam lại được rồi tức vì

TRUNG-CHÂU LỮ-QUÁN

(Hotel Central)

Nhà khách-sang Trung-châu lữ-quán phòng rộng rãi mát mẻ và sạch sẽ ở giữa châu-thành

Kinh trình Lạc-châu quý khách rõ: Ngày 1er Janvier 1924 rồi đây chúng tôi có mở một nhà khách-sang hiện: là «TRUNG-CHÂU LỮ-QUÁN (HOTEL CENTRAL)» tại đường Boulevard Delanoue, giữa châu-thành Cầntho, chỗ nhà in cũ. Nhà ngũ chúng tôi cao-rào sạch-sẻ, ở nhâm chỗ thanh vắng, êm tịnh và trong vào trung trong châu thành.

Phòng thì rộng-rãi, mát mẻ, nhà tiêu nhà tắm, nhà bếp thảy đều tinh-khiết, vền-vàng; giường nệm, drap, cùng là khăn bàn áo gối trong phòng thường giữ-gìn sạch sẽ. Lại trong mỗi phòng có đặt ống dẫn nước cho tiện bề qui khách rửa-rây. Phía sau có chỗ để xe hơi.

Phòng chúng tôi làm thiết là kỷ lưỡng, qui vị hành khách đến ở sẽ được mọi bề thuận tiện, trông không đâu bằng. Xin qui khách đến ở một lần thì rõ.

đang quan lên làm vua Nam-Việt sau xưng là Lê-thái-Tổ.

Một hôm kia, ngài ngự thuyền đi chơi nơi hồ Tả-vọng (nay kêu là Hồ Hoàn-kiểm) ngài thấy dưới nước nổi lên một con rùa vàng, xam xam lồi vào thuyền, lúc đó trong tay ngài đang cầm cây thanh-kiểm ấy, ngài lấy gươm chỉ con rùa, từ nhiên con rùa thò cổ lên há miệng ra ngậm cây gươm ấy rồi trảm xuống đáy hồ đi mất.

Vua Lê-thái-Tổ nghĩ ra lúc bấy giờ giặc giã đã yên, khói tang lửa táp, không còn cần dùng đến binh đao nữa, nên Thượng-Đế sai thần qui xuống đem thanh-kiểm về là lẽ vậy. Từ đó ngài đặt tên hồ Tả-vọng lại là Hồ Hoàn-Kiểm, tên đó lưu truyền đến nay.

Hiện thời cái hồ này chẳng những nhớ có nhân-công sủa-sang lại được mỹ lệ; nhưng cứ lấy cái phong-cảnh thiên-nhiên mà nói thì những thú u-nhã thanh-kỷ, đầu heo các nhà danh-họa xưa nay, cũng không thể nào đem ngòi bút mà miêu-tả ra cho trọn đủ được!

Những lúc canh khuya đêm vắng, lặng-lẽ êm-dềm, một mình thơ-thần qua lại trên bờ hồ vừa đi vừa ngắm; khi đứng khi xem. Ôi! cái phong-cảnh thiên-nhiên danh thắng của thơ-thơ tới điếm này; một lần nước hiể, hồn mất cây um, bóng Hàng-ngà lấp-lẻ mặt nước, Chúa Ngọc-sơn đứng sừng giữa hồ. . . . Đắt là: biết bao cái cảnh tòa nên thơ, khiến cho những kẻ hữu tâm chi càng nhìn cảnh này mà nhớ chuyện đầu đầu, nào những cuộc thương hải biến tang điền, tang điền vì thương hải, thì càng nóng-nấu tấm lòng hoài cổ!

GIANG-LÂN

Tiệc mừng vinh thăng Chức Tri-Phủ hàm rất, nên long trọng

Chiều ngày 27 Mars ở làng Mỹ-xuyên tại dinh quan Huyện qui danh là Phạm-văn-Mười động ơn Chánh-Phủ bang lược hàm Tri-Phủ nên ngài mở tiệc khai hồng, có tư thiệp mời hết viên quan qui chức lấy nam cũng thương gia, diên chủ, trong bôn tình, và cũng có mời qui vị thân bằng ở các nơi. Ngày ấy đúng 6 giờ thì qui quan

chức trụ đến rất nên đông, khi xuống xe thì thấy trước đình có cất rạp, có bóng kim long xích tại trang hoàn-đèn điện từ giương rực rỡ, có nhạc ngũ âm, và nhạc tây giúp vui, trời nhiều bụi nghe rất hân hoan. Quan Phủ tiếp chào niềm nở kể ngôi lại dùng rượu khai vị, mỗi chén đều có nhạc chấp trời, đến 7 giờ thì quan Phủ mới nhập tiệc. Khi ngồi bàn, cả thấy có gần ba trăm vị dự yến. Thật cũng ít có đám tiệc nào được đông như đám hôm nay, nước toàn bồi đắp ở Saigon, và dùng toàn những món cao lương mỹ vị, như là trứng én Trung-Huê nấu canh, con hào ở Phan-Thiết, cá ở Ô-cấp (au cap) hồng củ ở Dalat, Thỏ rừng ở Tây-Ninh, chim đa đa ở Biên-Hòa, đậu bô-li-bo (petits pois) ở Đại-Pháp, cho đến quít cùng mua ở tại Xiêm-la quốc (Siam) Các quan chuyện trò nói cười lần lộn, khi đến tuần sám-banh thì ông phán Huân thông, ngôn tòa án đứng dậy chức cho quan Phủ: hành phúc quan trưởng. Liền đó quan Phủ đáp lại một bài diễn văn như vậy.

Kinh qui ông qui thầy

Từ tôi vưng lời nghiêm huấn, ra làm tôi nhà nước, ngày mà tôi ra lãnh một phần trách nhiệm trong lòng, thì dạ háng mong làm đều công ích cho quê hương, nên tôi gần công gần sức mà làm cho lợi dân lợi nước, trên chánh-phủ trông đến phần làm tôi, bang cho tôi trước huyện hàm, thì lòng tôi lại càng háng hái, cứ đường ngay mà bước tới, nay chánh phủ lượng rộng xem xét đến công tôi, nên phải quan chủ tình thay mặt chánh phủ gắn thêm cho tôi phẩm trước Phủ hàm và hôm nay tôi lấy làm hân hạnh mà nghiêng tiếp tạ ơn ông, qui thầy, trông đến bụng tôi, đời gột ngọc đến chung vui cùng tôi một tiệc, vậy tôi xin qui vị dùng cùng cúp sám-banh này gọi là chia vui cùng tôi, và phần riêng tôi xin quan chủ tình thương tình tế lợi cùng chánh phủ rằng: tôi muốn đời ân từ này, mừng bao nhiêu thì tôi càng cảm đức chánh phủ bấy nhiêu, và tôi chúc cho:

Đại pháp vạn tuế Nam-ký vạn tuế

Quan Chủ Tình Esquivillon động viên trên tình Soctrang này.

Dứt lời các quan đến vỗ tay, kể có M. Trần-hà-Nga thông ngôn trạng-sự tiếp:

Một cục xà-bong tốt thì ít hao kém

Khi nào các ông các bà có mua một cục xà-bong Cadum, thì phải rõ rằng cục xà-bong ấy đã làm ra để lâu rồi đáng cho thiệt khờ ráo, không còn chức chi ý ước đáng. Bởi việc khờ ráo toàn trọn tốt vậy, nên xà-bong Cadum ít hao, dùng lâu bằng hai xà-bong thường, hay còn ước nên mau tang.

Savon Cadum

Kinh quan Phủ

Theo lời chỉ ngọc của ông Phan Huân vừa chức cho quan tân Tri-phủ thì tôi lấy làm liêu đồng tình, vậy tôi xin vắn tắt vài lời thành thật là hôm nay tôi lấy làm hân hạnh được dự lễ tiệc này, vậy tôi xin các quan cùng ly Champagne này chức cho quan Phủ dạng vạn sự như ý, và mừng cho ông ngày nay dâng lãnh phần nước, hương vua rõ ràng thật là xứng đáng với cái công tiêu từ hơn hai mươi năm trời cần cang chức địa-hạt nghị-viên.

Dứt lời ai nấy đều vỗ tay, thì có quan Huyện Hàm qui danh Kiêu là người quảng xuất trong tiệc, ra chức quan Phủ một bài ca theo điệu hành văn lạc vinh huê, phú qui, sống ba miền trông tho, đồng con châu, trên auto, dưới thì canot. . . . Trong cái tiệc mừng vinh thăng mà quan khách dạng nghe giọng ca «cái hương» thì còn chỉ thủ bằng, nên cả tiệc đồng vỗ tay cười to các quan tây ở lại nhảy đầm (danse), còn các quan Annam thì hồi trở bước.

K. D. (lời cáo)

Nhân đàm

Chuyện 2 cây phân

Câu A. là tay làm ruộng, song mấy năm nay làm dần thất đo, thiếu nợ nần, nên không muốn chuyên nghề ruộng nữa tính bán đồ nghề mà đi làm vườn. Ngày kia câu A. nói với vợ rằng: nếu mình đi làm vườn hoài thì dù nuôi lỗ miêng mà thôi có dau dư mà trả nợ cho người ta; vậy sau he mình dạy cho mấy công ruộng gò, thời thì mình phát đất để làm rẫy trồng bắp với dưa, hoa mai cây trái tốt trồng bán mà trả nợ. Tình xong A. tới nhà B. thấy có 2 cây phân đứng nơi góc nhà sệt dính vàng khè, tình mua về sửa thì nó rẻ hơn, bên tôi mua, B. chịu bán. A. mua vát về mài sửa lại coi sáng rỡ, bên lấy giầy cốt vào vach không cho ai động tới. Bạng đồng A. an ba hót com người rồi lấy 2 cây phân vát lên vai ra phát đất mà dốt, phát được một lối có thì phân ấy bên va vào ông huyện mau tuông. A. giần liện phân lên giống có lấy thuốc gó và xe cái khăn mà bỏ lại A. lại lấy cây phân khác mà phát nữa, phát đầu vạt lại thì nó cũng va vào ông huyện một cái nữa rất nặng. A. cũng hó giềnh như trước rồi kéo 2 cây phân về mà nói với vợ như vậy: 2 cây phân này là đồ phân chủ, bên chủ anh B. mua bán cho mình đây. Minh mua nó về sửa mài được sáng, treo nó sợ sét an, vát nó lên vai mà dùng nó. Nó được khỏi sét an, và cao ráo như vậy, lẽ thì nó ở hết lòng cúng mình, bằng không nữa thì nó cuốn mếp chúng làm hại đến mình mới là phải, bà cô nó làm

cho mình đồ máu. Vậy thôi mình cũng chẳng tiếc nó làm chi, để quân 2 cây phân, phân chủ này ra góc chuồng heo sệt ăn cho mục cả đầu nó rãnh. Hèn chi người ta nói đồ phân là phải làm đồ

Võ-xngoc-An

Động đất tại Yunanfu

Có tin ngày 21 Mars ở Trung-Huê cho hay rằng: ngày 16 Mars tại Yunanfu có động đất nước nhiều dường nhưng không có sự chi lớn hại, duy tại làng Talifou có động đất nhiều, lửa phát cháy nhiều chỗ thêu hủy nhà cửa phổ xá.

Theo tin ông Etchard là thầy giáo đạo tại Talifou gửi cho hay rằng: đất động dữ dội như cơn bị lửa thêu hủy cả sách học như là người tao bị chết nhưn bím.

PROVINCE DE BACHIEU

Budget Communal de Vinh-Loi

Avis D'adjudication

Lieu, date et heure de l'adjudication: Inspection de Bachieu le 10 Avril 1925 à 10 heures.

Objet: Entretien de grosses réparations à exécuter aux bâtiments communaux du village de Vinhloi pendant l'année 1925.

Importance approximative: 3500000.

Cantonnements provisoire et définitive: 608 et 120.

Bureau où le dossier peut être consulté: Inspection de Bachieu-Subdivision des Travaux Publics de Bachieu et même Bureau du Gouvernement.

Dùng miêng «Diodo»

Đề bắt nhữag bọn côn-dô không thể chống cự lại được

Miêng «Diodo» là một miêng hay trong nghề vô dùng mà làm cho kẻ nghiệp cũng mình không thể chống chối lại với mình được. Những lính tuần-thành nên học cho biết cái miêng «Diodo» phong khí đi bắt bọn côn-dô rất dễ, dầu cho côn-dô muốn ra sức chống cự, chừng dùng cái miêng «Diodo» thì phải thục thủ chịu phép liền.

Mọi đây ở Đại-Pháp có vị giáo-dầu tên là M. Kasulakow mới bày ra một miêng «Diodo» chẳng những hữu ích

cho cách tháo luyện gân cốt mà còn rất hữu dụng cho các lính tuần-thành nên biết miêng vô-nghệ này để bắt quân gian tế hay chống cự hoặc đánh lính mà thoát thân.

Thí dụ: một tên côn-dô kia phạm phép bị lính đến bắt, nó đã chàng tuân luật pháp lại còn đánh lính nữa là khác. Trước khi M. Kasulakow khoáng thái xông vào đỡ gạt rồi dùng ngón tay cái và ngón tay trở chụp lấy cuốn họng (pomme d'Adam) thì tự nhiên tên côn-dô phải chịu phép để cho lính công tay như người bị xôn thuốc mê vậy.

Còn có khi côn-dô bị công tay mà nó còn dùng chơn đá đập, thì người lính lại dùng thế bấm gân chơn rồi thâu 2 tay nó ra sau lưng, người lính đá vào háng nó thì nó xui xỉ liết chống cự gì được nữa.

Miêng «Diodo» chỉ làm cho kẻ gần không thể chống cự nữa được, giầy lạc thì hết, chỗ không làm hại đến sự vệ-sanh của người tới chết nữa. Thật là một miêng rất hữu ích trong cuộc bắt buộc côn-dô hay chống trả cũng lính tuần. Hiện nay quan tuần-thành tỉnh này vì giáo-dầu Kasulakow ra công tháo luyện các lính tuần-thành ở kinh-dô Paris cho biết miêng «Diodo» để trong mình phong khí mà trở cơn đồ gian-tặc. Chớ chỉ lính-tuần ở xứ này được học miêng «Diodo» cũng là hữu ích quá.

Phụng-Tiên

Vụ xe hơi nhào xuống rạch Chết một tên chệc

Ngày thứ bảy 28 Mars, một cái xe hơi số 3900 của M. Nguyễn-thành-Điền ở Vinhlong, chở 25 người hành khách lúc 5 giờ rưỡi sáng ở Saigon chạy về Cầntho; khi 7 giờ tới làng An cư quan Caihe cách 8 kilo-mét thì tới cầu đue An-Huyn, xe chạy ngừng cầu nơi một cái rạch nhỏ kia, thỉnh lình bánh sau phụt nước, xe chúi xuống rạch, may vì nước cạn, những hành khách trên xe có người tuy là u đầu, trầy mặt chút ít, nhưng không sao, duy có một tên chệc bị lưc lộn-xôn xe kẹt ép nó, chừng hay nó bị kẹt, cứ đem được nó ra thì nó giần không thêm thổ nữa (theo ông bản về Tao).

Nghe lại chuyện xe này có một vị quan Tòa Annam ở Soctrang và một bà đầm đi, cũng may được lính yên lành mạng.

Khi xe chúi xuống rạch, như có một lớp cu-li đang đóng cửa gần đó sùm lại bước đời trực lên, xe bị hao chút ít.

Việc rui ro này, đã biết cũng là nặng, vì có hao nhưn mạng; nhưng đat có thái quá như lời thục ha đồn chieu bom đat tại Cầntho, nao là: xe bị xuống sông sâu, 18, 19 người hành khách ở trong xe đều chieu ngấm theo xe về âm-phủ!!!

Máy là: chết có một mạng mà đồn ra 18, 19 mạng, nếu tại tại đến 2, 3 mạng mới đồn đến bức Smao nữa!

Việc còn đang lay lay kết coi lời ở ai? sau sẽ tiếp cáo khau quan to Trước làm (lời cáo)

Yếu đuối vãng vọt
GẦY MÔN
Thảo SIROP de DESCHIENS
có huyết bộ
Lâm chi hương tác mien mien, ay là một vị thuốc của các Hoàng y triều Việt.
Thuốc này hữu hiệu chữa trị các bệnh: đau nhức, tê liệt, các bệnh phong thấp, các bệnh về xương khớp.
Tiếp cận tại Paris: DESCHIENS, 1, rue de Valenciennes, 100.

